

Årsredovisning 2016

BOHUS
RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Innehåll

Året som gått	3
Av Catharina Elisasson, förbundsdirektionens ordförande	
Året 2016	4
Av Håkan Lundgren, Räddningschef/Förbundschef	
Samhällsskydd – Förebyggande arbete, tillsyn och utbildning	6
Brandstationer i förbundet	8
Beredskap och Räddningstjänst	9
Övningar/Utbildningar, räddningsinsatser och olycksutredning	
Drift – Arbetsåret 2016	14
Verksamheten – Uppdrag och strategisk inriktning	16
Personalredovisning – Personalsammanställning och statistik	21
Trygga ungdomsmiljöer	22
Jämställdhet och mångfald	22
Ekonomi	23
Resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter och investeringar	
Finansiell analys – Redovisningsprinciper och årets resultat	29
Revisionsberättelse – Revisonberättelse för år 2016	31

Året som gått

Åter dags att byta ordförande enligt våra stadgar. Två år går fort och nu är det dags igen. Under året har vi tagit en ny förbundsordning i våra respektive fullmäktige. Detta var inte helt enkelt, med många åsikter och synpunkter, men tillslut enades vi. Nu har vi en förbundsordning som är bra. I diskussionerna har våra kommunalråd varit med.

Personal inom staben har slutat och nu hoppas vi att de rekryteringar vi gjort ska bli bra och att de stannar inom förbundet. Vi har fortfarande bekymmer med att rekrytera deltidspersonal. Tacksamt är att personalen är solidarisk och ställer upp och arbetar för att hålla budgeten i balans och driver förbundet framåt.

Inom Västra Götalandsregionen har vi samarbete med andra räddningsförbund, där vi tillskrivit Anders Ygerman om deltidskårens utbildning, där MSB vill att våra deltidare endast skall utbildas i Norrland eller Skåne på Räddningsverkets skolor. En fördel för våra deltidare hade varit att de utbildas så nära hemorten som möjligt. Ett samarbete pågår också, ännu på diskussionsstadiet,

om en gemensam larmcentral inom GR. Denna skulle i så fall vara stationerad på Gårda brandstation i Göteborg.

Under hösten har det varit öppet hus på våra brandstationer, vilket är ett mycket uppskattat evenemang. Personal har också varit ute och informerat om vikten av att släcka våra juleljus och att ha brandvarnare. Vi har varit förskonade och har inte haft någon större brand, däremot har vi fortfarande en del bilbränder och containerbränder.

Jag vill med dessa ord tacka för det fina förtroendet vi i BORF-direktionen fått och hoppas på ett lika fint 2017.

Catharina Eliasson
Förbundsdirektionens ordförande

Foto: Kungälv kommun

Året 2016

Bohus Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale- och Kungälv kommun. Ale kommuns andel av förbundet uppgår till 40% och Kungälv kommun andel uppgår till 60%. Räddningstjänstförbundet redovisar 2016 ett positivt resultat på 2 171,4 Tkr. Ale kommuns driftbidrag 2016 till förbundet var 26 700 Tkr och Kungälv kommun driftbidrag var 40 000 Tkr.

Jag kan även se tillbaka på ett händelserikt år med ett långsiktigt och målinriktat olycksförebyggande arbete där tillsyn, information och utbildning utgör grunden. Kommunernas anställda samt skolelever är prioriterade grupper som huvuddelen av vårt utbildnings- och informationsarbete inriktas emot. Jag är övertygad om att detta gör skillnad avseende minskning av uppkomna händelser samt effekten av bränder/olyckor.

Verksamheten utgår från förbundsordningen samt redovisas i "Handlingsprogram till skydd mot olyckor" och omfattar Räddningsinsatser vid olyckor eller överhängande fara för olyckor, tillsyn enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. Därtill finns ytterligare beslutade uppgifter enligt förbundsordningen.

2016 har präglats av ett fortsatt arbete med att utveckla räddningstjänstförbundet. Ekonomisystem samt övriga administrativa system har granskats för att kunna modifieras och bli effektivare. Ett nytt verksamhetssystem, Daedalos, har fortsatt att implementerats i verksamheten.

Under året har även ägarkommunerna visat ett stort intresse för förbundet och dess verksamhet. Ett så kallat ägarråd har träffats ett flertal gånger. Ägarrådet har under året gett kommuncheferna och förbundschefen i uppdrag att utreda och ge förslag till förbättringar avseende förbundsordningen med tillhörande reglemente, förbundets ekonomiska ordning samt förbundets långsiktiga utveckling fram till 2025. Reviderad förbundsordning och dess reglemente har antagits i respektives medlemskommuns kommunfullmäktige i oktober 2016. Systemöversyn av förbundets ekonomi är färdig och en presentation av olika alternativ för förbundet att utvecklas framledes kommer att presenteras för medlemskommunerna i mars 2017.

Under året har efterfrågan på utbildning från externa kunder återigen ökat. Förbundet har kunnat svara upp till denna efterfrågan under 2016.

2016 har även detta varit ett år som präglats av stor oro i vår omvärld. Den flyktingström som skedde till Sverige 2015 har avstannat och förbundet har arbetat aktivt för att de nyanlända människorna skall få en trygg tillvaro i våra kommuner. Särskild satsning gjordes, efter information och beslut i förbundsledningen om att genomföra tillsyner vid samtliga boenden. Detta genomfördes med gott resultat.

För den skadeförebyggande avdelningen har det varit en hög arbetsbelastning. Bägge medlemskommunerna växer och ny exploatering av mark och fastigheter sker i hög omfattning. Det läggs ett stort arbete på att delta i processerna av nybyggnation och tillbyggnad av handelsområden, flerfamiljshus och höghus, sjukhus, förskolor, industrier med flera.

Det skadeavhjälpande arbetet har under året fortsatt att utvecklas för att möta samhällets risker och krav. Förbundet har varit förskonade från större räddningsinsatser såsom skogsbränder, oljeutsläpp med mera. Leverans av nya räddningsfordon med tillhörande utrustning har skett.

Stor kraft har lagts på övning och utbildning av den skadehjälpande personalen med anledning av dessa nya fordon samt utveckling av ny metod och teknik.

Förbundet har även under 2016 arbetat med nyrekrytering av både operativ och administrativ personal. Förbundet har problem med att rekrytera enhetschef för den förebyggande avdelningen då denna kompetens är en bristvara på arbetsmarknaden. Problem kvarstår även med att rekrytera räddningspersonal i beredskap, RIB, till stationerna i Marstrand och Surte.

Vi lever i ett samhälle som kräver allt större kunskap om risker och hur man hanterar dessa, vilket gör att arbetet inom räddningstjänsten blir alltmer komplext. För att möta framtiden utvecklas kompetensen hos medarbetarna genom kontinuerlig utbildning vilken bedrivs både externt och internt. Förbundet har även investerat och reinvesterat i fordon och material enligt den av direktionen beslutade planeringen.

Vi har under året ökat vår samverkan med räddningstjänsterna inom Göteborgsregionen. Tillsammans med respektive organisations politiska ledning har vi arbetat för en ”Gränslös räddningstjänst och ett gemensamt operativt ledningssystem”. Detta projekt kommer att intensifieras under 2017.

Samverkan sker med våra medlemskommuner även i andra frågor. Förbundet deltar bland annat i grupper där man arbetar med äldresäkerhet, utsatta ungdomsgrupper, integrering av människor i vårt samhälle med annan etnicitet/religion med flera. Även detta arbete gör att vi förhoppningsvis kan leva i ett tryggare samhälle vilket är ett gemensamt mål.

Detta arbete, samt mycket därtill, syftar till att förbundet skall fortsätta att vara en viktig kugge i att bygga och förvalta ett tryggt, säkert och hållbart samhälle med fokus på medborgarna.

*Håkan Lundgren
Räddningschef – Förbundschef*

Avspärrat för insatsövning med rökdykning.

Samhällsskydd

FÖREBYGGANDE BRANDSKYDDSARBETE

Verksamheten har varit inriktad att genom delaktighet i planärenden, byggprocessen, tillsyn, utbildning, tillståndsgivning samt genom råd och stöd verka för att det skall bli färre som dör, färre som skadas och mindre som förstörs (prop. 2002/03:119, Reformerad räddningstjänstlagstiftning). Arbetet har även gått ut på att stärka den enskildes och kommunernas anställdas förmåga att förebygga och hantera bränder eller andra olyckor genom utbildning på uppdrag av Ale och Kungälv kommun.

TILLSYN (LSO & LBE)

Under 2016 har avdelningen genomfört tillsyner utifrån tillsynsplanen och utfört den tillsynsvolym som var planerad. Med anledning av kommunernas behov av att skapa fram nya boenden för flyktingar under hösten 2015 och våren 2016, beslutade direktionen i april månad att prioritera tillsyn på asylboenden och boenden för ensamkommande flyktingbarn. I september månad var dessa tillsyner genomförda.

Under året har tillsyn på industrier och lagerbyggnader utmed E 45 i Ale kommun slutförts. Syftet med dessa tillsyner har varit att identifiera objekt som vid brand kan medföra konsekvenser för viktiga samhällsfunktioner. Förbundet har under 2016 haft en del mer omfattande tillsynsärenden som pågått under en längre tid. Några exempel på detta är Hotell Fars Hatt, Nereby ungdomshem och Kungälv Sjukhus. För Nereby ungdomshem genomfördes, efter ett överklagat föreläggande, en muntlig framställan i Förvaltningsdomstolen. Samtliga ärenden kommer fortsätta att löpa på även under 2017.

En erfarenhet från tillsyn är att de flesta verksamheter numera är medvetna om att de ansvarar för brandskyddet och att de ska arbeta med brandskyddet systematiskt. Många gånger blir brandskyddet beroende av enskilda personers engagemang och inte ett organisatoriskt system.

PLAN- OCH BYGGÄRENDEN

Som brandsakkunniga i plan- och byggfrågor har förbundet yttrat sig och deltagit i ärenden i de båda kommunerna. Några exempel på ärenden där BORF medverkat är ärenden gällande ny vårdbyggnad vid Kungälv sjukhus, bostäder och köpcentrum på Kongahällakvarteren, äldreboende i Älvängen, BRF-tornet i Surte m.fl.

Avdelningen har haft återkommande utbildning för plan- och bygglovshandläggare för att öka förståelse kring brandskyddsfrågor i plan- och bygglovsprocessen. En återkommande frågeställning i plan- och byggprocessen är skyddsåtgärder i samband med byggnation nära transportleder för farligt gods. Detta är en fråga som under året speciellt har aktualiserats i samband med bygglovet för Resecentrum i Kungälv.

Förbundet noterar också att utförandet av tillgång till brandvatten i samband med ny bebyggelse inte alltid blir i den nivå som anges i de råd och anvisningar som framgår av förbundets handlingsprogram. Avdelningen har samrått med VA-enheterna i medlemskommunerna för att skapa samsyn i frågan.

TILLSTÅNDSÄRENDEN

Förbundet har sedan dess bildande tagit över ansvaret för medlemskommunernas hantering av tillståndsgivning för brandfarliga och explosiva varor. Under året har en inventering genomförts över de verksamheter som har tillstånd för hantering. I de fall som tillståndstiden har gått ut har kontakt tagits med föreståndaren för hanteringen, med uppmaning om att söka nytt tillstånd. I samband med att en ny tillståndsansökan har inkommit har en ny tillsyn genomförts hos verksamheten. Förbundet har även yttrat sig åt polisen i ärenden rörande offentliga tillställningar i form av dans- och cirkusföreställningar samt Stena Match cup, m.fl. BORF yttrar sig även i socialförvaltningens tillståndsgivning för alkoholserving för ett flertal restauranger och evenemang.

Förbundet handlägger ansökningar om egen sotning för medlemskommunerna. Handläggningen av egen-sotningsärenden görs i samverkan med sotaren.

Myndighetsutövning	2014	2015	2016
Tillsyn LSO	53	28	39
Tillsyn LBE	14	5	11
Remisser/yttranden, tot	179	198	185
Plan- och byggärenden	123	137	116
Övriga (Polis, tillstånd etc)	56	61	69
Tillståndsansökningar			
Brandfarlig vara och Explosiva varor	20	21	33
Egen sotning	9	6	9

UTBILDNING/ SKOLAKTIVITETER

Förbundet har under året genomfört den avtalade brandskydds- och HLR-utbildningen för kommunerna. Förbundet har även genomfört andra utbildningar för kommunen, ideella föreningar samt privata företag.

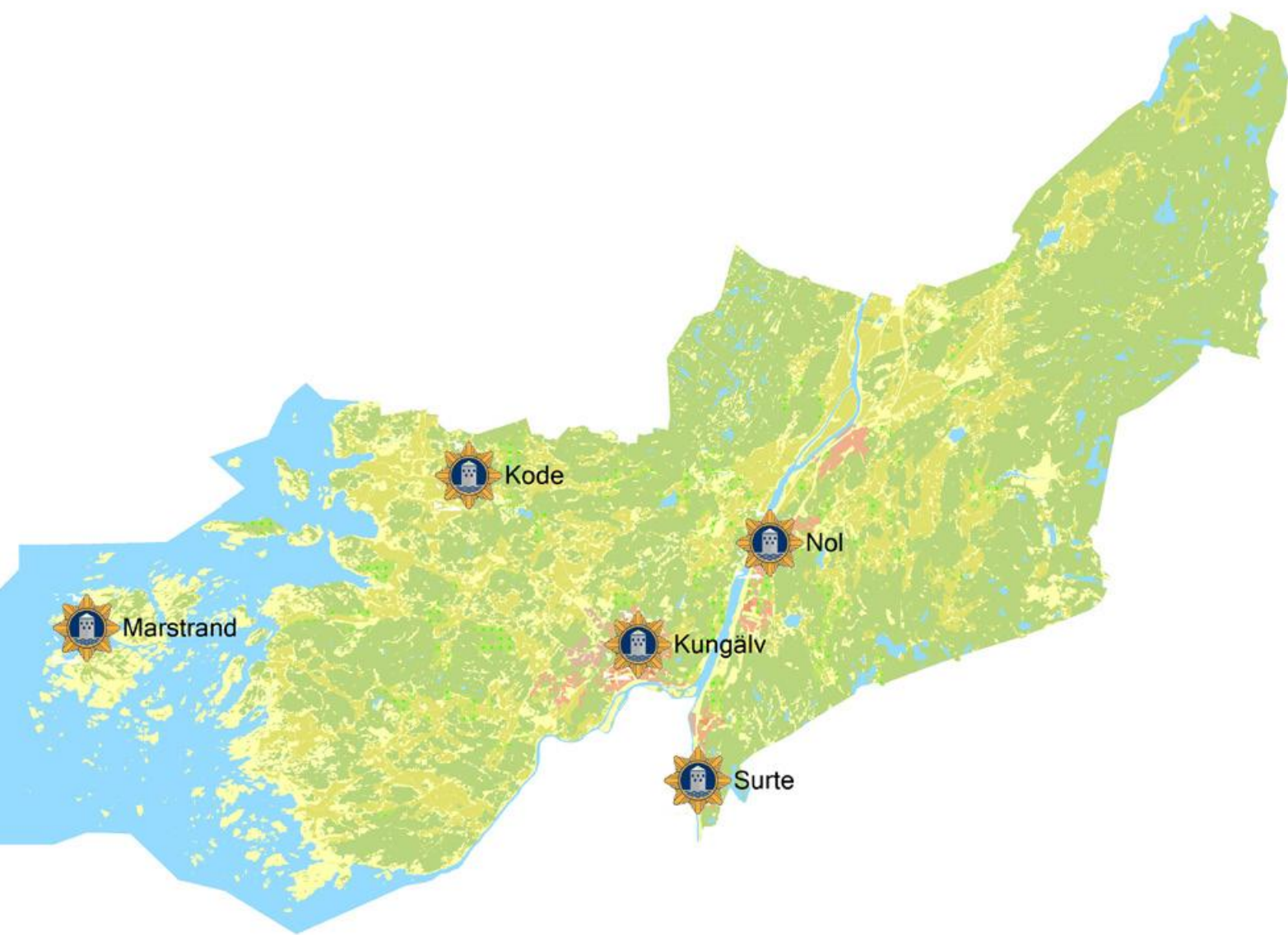
Samtliga av Kungälv's kommuns kommunala skolor, åk 2 har under 2016 fått utbildning av brandpersonal enligt ett koncept kallat "Barn på buss", samt även genomfört ett studiebesök på brandstationen i Kungälv.

Förbundet har genom skiftgående personal, dagtids-personal/insatsledare m.fl. under året utbildat totalt 1735 personer.

Externutbildningar /information	2014	2015	2016
Utbildade totalt	1346	1116	1735
Brandskydd + HLR			
– kommuner	514	618	820
Brandskydd – övriga (Heta arbeten, SBA etc)	121	69	274
Årskurs 2	561	339	491
Skolelever etc.	150	90	150

HLR-utbildning med docka.

Brandstationer i förbundet

Beredskap och räddningstjänst

Förbundets beredskap för räddningstjänst vid de fem brandstationerna Kungälv, Kode, Marstrand, Nol samt Surte har under året varit oförändrad och följt handlingsprogrammet för kommunernas skyldigheter att tillhandahålla räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Vi har under sommaren haft avvikelser i bemanning på våra stationer vilket redovisades för direktionen vid dess möte 2016-08-30. Det är framför allt Marstrand och Surte som har problem att bemanna enligt Handlingsprogrammets riktlinjer. Dessa avvikelser har hanterats genom att omfördela förbundets resurser och/eller resursförstärka med räddningsinsatsstyrka från annan station vid de tillfällen då detta har krävts. Endast vid ett fåtal tillfällen har vi tvingats att ”köpa in” ledig personal för övertidsarbete. Det har endast skett då styrkeledare eller chaufför har saknats. Ingen skadedrabbad har fått vänta längre tid till dess att räddningsstyrka anlät till plats och kvaliteten på räddningsinsatsen har inte varit lägre. Sålunda har avvikelshanteringen inte genererat ett ökat negativt skadeutfall.

Under 2016 har två räddningsfordon, i Nol och Kungälv, ersatts av nya. Detta har inneburit en stor volym av utbildningstid för att lära in nya fordon och material samt öva ny metod och taktik. Med dessa nya räddningsfordon i drift står förbundet väl rustat att genomföra räddningsinsatser men gott resultat.

Under början av 2016 har vi i Marstrand bistått den prehospitla sjukvården innan en ambulans är framme hos patienten med s.k. IVPA-larm (I väntan på ambulans). Samtidigt har förbundet vid samtliga övriga stationer åkt på dubbellarm med sjukvården vid befarade hjärtstopp. Detta har gjorts inom ramen för det nationella SAMS-projektet (SAMS – SAVING MORE LIVES IN SWEDEN). Med dubbellarm menas att vid bevitnade misstänkta hjärtstopp larmas räddningstjänst och/eller polis parallellt ut med ambulans. Därigenom kan de viktiga responstiderna att nå den nödställda minskas. Biståndet till sjukvården baseras på befintliga beredskapsresurser och under förutsättning att räddningstjänst inte pågår samtidigt. SAMS projektet är nu avslutat och ett nytt IVPA-avtal är undertecknat. Det innebär att förbundets samtliga stationer nu åker på IVPA-larm enligt baskriteriet.

Omorganisationen gällande ledningsstrukturen i förbundet gjordes under 2016 där det anställdes två enhetschefer till räddningsavdelningen.

Nyrekrytering gjordes under hösten där vi anställde en brandingenjör med tillhörighet till förebyggande avdelningen och operativ tjänstgöring som insatsledare.

Rekrytering av RIB-personal har gjorts under hösten vilket resulterade i 3 stycken nya medarbetare. Vi hade färre sökande även denna omgång och det finns fortfarande vakanser i förbundet. Under ”Öppet hus” den 1:a advent informerades det, som alltid, om RIB-verksamheten.

ÖVNINGAR/UTBILDNINGAR

Exempel på områden som övats 2016 är;

- Obligatoriska rökövningar, kemövningar samt fastställda årsövningar har genomförts enligt utlagd plan för heltids personal.
- Övningar i tung räddning för bussolyckor har skett i hela förbundet för att säkra förbundets bussräddningskoncept som kan agera som resurs i ett regionalt perspektiv.
- Räddningschef i beredskap (RCB) och Insatsledare (IL) har genomfört övningar för större eller komplexa händelser utifrån ledningsperspektiv, samverkan med andra myndigheter och organisationer samt erfarenhetsutbyte. I viss mån har även styrkeledare deltagit vid dessa övningar.
- AOSP (Akut Omhändertagande Självmordsbenägen Person) i BORF Utbildning för heltidspersonalen genomfördes under hösten och larmplan verkställdes 2016-12-09.
- Nya befälsbefattningar, Insatsledare och Räddningschef i beredskap (RCB), har utbildats inom organisationen.
- Halkkörning med förbundets utryckningsfordon har genomförts på Stora Holm enligt plan för berörd personal.
- Under våren 2016 driftsattes den nya släckbilen i Nol. Detta föranleddes av en utbildningsinsats på bl.a. skärsläckare där Storgöteborg stod för utbildning. Konceptet skärsläckare är en medveten satsning vid investering av nya släckfordon som en del av en effektivare insats samt en arbetsmiljöförbättrande åtgärd.
- Förbundet har under året deltagit i en utbildningsdag för samtliga brandbefäl inom Göteborgsregionen, GR. Denna dag syftade till att främja samverkan vid större händelser och på så sätt få en effektivare räddningsinsats.

Övning med vattenlivräddning.

RÄDDNINGSSINSATSER

Under 2016 har totalt 870 uttryckande uppdrag genomförts i förbundet. Ca 89% av dessa har bedömts som kommunal räddningstjänst enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. De 870 uppdragen har fördelats som *räddningsuppdrag inom förbundsområdet (ca 85%), insatser som stöd till andra myndigheter (ca 8%) och räddningsuppdrag i andra kommuner enligt avtal (ca 7%)*.

	Kungälv kommun		Ale kommun		Andra kommuner		Totalt	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Totalt antal händelser	527	583	288	259	58	58	870	900
<i>varav</i>								
Kommunal räddningstjänst	464	324	256	170	56	48	776	542
Statlig räddningstjänst	1	0	0	0	0	0	0	0
Ej räddningstjänst	62	232	32	82	0	6	94	320

Varningsbloss tänds för att uppmärksamma olycksplatsen vid mörker.

Räddningsuppdrag inom förbundsområdet

	Kungälv kommun		Ale kommun		Totalt inom BORF	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Brand i byggnad	42	26	18	12	60	38
Brand, ej i byggnad	42	44	36	49	78	93
Trafikolycka	102	104	56	46	158	150
Utsläpp farligt ämne	14	19	11	6	25	25
Drunkning, tillbud	3	3	2	0	5	3
Nödställd person	5	7	7	4	12	11
Nödställt djur	7	2	3	2	10	4
Stormskada	3	9	0	0	3	9
Översvämning, annan vattenskada	4	14	2	21	6	35
Automatalarm ej brand/gas	143	179	67	47	210	226
Annan händelse utan risk för skada	44	47	18	14	62	61
Falsklarm brand/räddning	15	0	8	1	23	1
Förmodad räddning*	–	7	–	5	–	12
Övrigt	17	28	7	14	25	42
Totalt	441	489	235	221	677	710

*Förmodad räddning ligger under ”Annan händelse utan risk för skada”.
Orsaken till detta är bytet av verksamhetssystem 2016.

Insatser som stöd till andra myndigheter inom förbundsområdet

	Kungälv kommun		Ale kommun		Totalt inom BORF	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
IVPA (I väntan på ambulans)	34	71	19	26	44	97
Hjälp till ambulans	9	25	4	13	13	38
Hjälp till polis	2	0	2	3	4	3
Totalt	45	96	25	42	61	138

Räddningsuppdrag i andra kommuner enligt avtal

	Göteborg		Stenungsund		Lilla Edet	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Brand i byggnad	1	1	4	1	0	0
Brand ej i byggnad	1	1	6	2	1	0
Trafikolycka	25	27	12	8	0	3
Utsläpp av farligt ämne	0	1	0	0	0	0
Förmodad brand	0	2	0	0	0	0
Förmodad räddning	7	3	2	0	0	1
Annat	0	2	0	1	0	0
Totalt	34	37	24	12	1	4

Jämfört med 2015 har det totala antalet uppdrag minskat med ungefär 3,5%, vilket anses utgöra en normal fluktuation. Det är svårt att genom statistiken dra några djupare slutsatser, men det är tydligt att mängden sjukvårdsuppdrag och automatlarm har minskat. Brand i byggnad har ökat och ”brand ej i byggnad” har minskat jämfört med föregående år. En mindre mängd gräsbränder under våren kan vara förklaringen till minskad ”brand ej i byggnad”. För trafikolyckor är förändringen jämfört med 2015 marginell i Kungälv kommun men en viss ökning har skett i Ale. Under 2016 har vi varit förskonade från större väderrelaterade händelser samt även från övriga större och i tid utdragna händelser.

Under 2016 har övergång skett till det nya verksamhetssystemet Daedalos. Detta gör, då ingående parametrar har förändrats mot tidigare system, att presenterad statistik kan var svår att tyda. Djupare analyser sker dock av myndigheten för samhällsskydd och beredskap vilken presenteras vid senare tillfälle i en nationell sammanställning, ”Öppna jämförelser 2016”.

OLYCKSUTREDNING

Lagen om skydd mot olyckor säger att kommunerna ska utreda brand- och olycksorsak efter räddningsinsats. Denna uppgift leds i Bohus Räddningstjänstförbund av olycksutredare. Det arbete som utförs har fokus på utvärdering av räddningsinsatsens genomförande men kan även inriktas på t.ex. det förebyggande brandskyddet, olycksförlopp eller orsak eller andra omständigheter kring olyckan. Utredningarna uppskattas mycket av samverkande parter och är viktigt för lärandet i den egna organisationen. Under året har 2 olycksutredningar genomförts.

Bohus Räddningstjänstförbund har deltagit i nätverket för utredare i Västra Götaland vilket bidrar till att vi i regionen ska kunna se trender och få stöd för strategiska beslut gällande förebyggande åtgärder och förbättra genomförandet av våra räddningsuppdrag.

Samverkan mellan ambulans och räddningstjänst.

Drift

ARBETSÅRET 2016

2016 har inneburit många nya inspirerande, spännande och arbetskrävande utmaningar att hantera för vår driftsorganisation.

Den gemensamt framtagna verksamhetsplanen för hela förbundet är nu ett naturligt arbetsverktyg och har kommit att medföra en högre effekt och noggrannhet i utförandet av projekt och övriga arbeten. Tyvärr har året präglats av personalvakanser på vissa funktioner vilka arbetar med driftavdelningens uppgifter. Detta har gjort att vissa arbeten dragit ut på tiden. Dock är det inget som har påverkat vår förmåga i den omfattning att medborgarna erhållit en lägre servicegrad.

Vi har under året fortsatt att verka i arbetsgrupper som tar fram förslag eller hela koncept från behov till användning med fokus lagt på våra kunder och arbetsmiljön samt kostnad/nytta.

Förtroendevalda skyddsombud samt företrädare för de olika fackförbunden deltar vid behov i olika projekt. Vissa av projekten har även utförts i samverkan med andra aktörer.

Ny räddningsenhet Kungälv.

NYA RÄDDNINGSENHETER

Nya räddningsenheter har placerats i Nol och Kungälv, samt ett fordon med leverans under 2017 för placering i Kode är beställt.

Fordonen är enhetligt utrustade med system för:

- lågtryckssläckning
- förhöjt lågtryck
- skärsläckning
- automatisk skuminblandning
- varmvattenproduktion med anledning av kemikaliesanering

NYA PERSONBILAR

En ny personbil har tagits i bruk, och ett äldre fordon har avyttrats.

NYA TRANSPORTBILAR

Nya transportbilar har beställts och kommer att levereras under tertial 1, 2017. Placering på dessa blir Kungälv och Kode.

KARTSTÖDSGRUPPEN

Arbetet med användarperspektiv på navigation samt kartstöd som startade under 2013 har fortsatt under 2016 med förändrat infomaterial. Koncept för ett renodlat användarvänligt system har tagits fram:

- Fortsatta prov med kart och informationsmaterial på larmskärmar
- Enhetliga skärmar i fordon
- Rakel-stöd för navigeringen
- Insatsstöd

ARBETSMILJÖGRUPP

Arbetsmiljö

- Skyddsronder genomförda
- Uppföljning av anmärkningar pågår kontinuerligt

Arbetsmiljögrupp RAP

Gruppen för renare arbetsplats (RAP) har arbetat fram ombyggnadsplaner för inlastning och omhändertagande av kontaminerat material på stationen i Kungälv. Ombyggnation vilken startade i december 2016 skall vara klart under tertial 1 2017 innebär följande:

- Ny inlastning under tak
- Ny slangtvättmaskin
- Område för kontaminerat material med forcerad undertrycksventilation
- Tvättmaskin för kompletta andningsskydd m.m. skall installeras
- Genomgångstvättmaskin installeras.
- Höj och sänkbart arbetsbord vid slangkopplingsmaskin.

Arbetsmiljögrupp omklädningsrum

Det nya damomklädningsrummet påbörjades i december 2016 och skall vara klart under tertial 1 2017 med följande delar:

- Nytt omklädningsrum
- Ny bastu
- Nya duschar m.m.

SAMBAND

Uppgradering Rakel:

- Omprogrammering samtliga RAKEL
- Enklare handhavande av positionering tilldelad RAPS.
- Nödalarmering
- Samverkans talgrupper lokalt, regionalt, samt nationellt har införts
- Kompletterande utbildningar genomförs våren 2016

Radiosystem för rök och kemdykning:

- Ny programmering
- Förändrad volym på nödlarmet
- Förändrat kablage

IT

Arbetsgruppen fortsätter att utforma ”avbrottsäkra brandstationer” genom att:

- Säkerställa driften av samband via digitalt nät
- Säkerställa in- och utalarmering.
- Utveckla och säkerställa UPS. (Uninterruptible Power Supply – Avbrottsfri kraftförsörjning)

INSATS OCH FÖREBYGGANDE STÖD

Utöver ovanstående har sedvanligt stöd och support genomförts för de operativa och förebyggande avdelningarna såväl under larm som under normaldrift.

Inriktningsarbete under året har varit att trygga verksamhetsstödet med anledning av större pågående projekt såsom ombyggnation av Kungälv sjukhus, nyetablering av verksamheter och boende på Kongahällatomten samt påbörjad höghusbebyggelse i Surte.

FRG (FRIVILLIGA RESURSGRUPPEN)

Samverkan avseende materiel och personal vid räddningsinsats eller vid större påverkan på vårt samhälle är påbörjat under 2016.

Verksamheten 2016

UPPDRAG OCH STRATEGISK INRIKTNING

Förbundet bedriver verksamhet enligt Handlingsprogram till skydd mot olyckor, på uppdrag av respektive medlemskommun enligt; Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO), Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva (LBE) varor samt ytterligare verksamhetsuppgifter vilka står att läsa i förbundsordningen.

Huvudprocesserna i verksamheten är *olycksförebyggande arbete och skadeavhjälpande arbete* – räddningstjänst.

Det olycksförebyggande arbetet innefattar myndighetsutövning, remisser i plan- och byggprocessen, utbildning, rådgivning samt information. Syftet med det olycksförebyggande arbetet är att ge människor, egendom och miljö ett tillfredställande skydd mot olyckor genom att stärka den enskildes förmåga att förhindra och begränsa olyckor.

Det skadeavhjälpande arbetet inriktas i huvudsak på räddningsinsatsernas genomförande men man arbetar även aktivt i det olycksförebyggande arbetet. Man svarar för teknik- och metodutveckling samt genomför olycksundersökningar. Målet för det skadeavhjälpande arbetet är att räddningsinsatser skall planeras så att de kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt utifrån rådande riskbild.

Förbundet utför ovanstående uppgifter genom att bryta ner uppdraget i mål och prestationer vilka dokumenteras och följs upp i en verksamhetsplan.

RAP - Ren arbetsplats och rena yrkeskläder.

DIREKTIONEN

Direktionen har under året sammanträtt vid 7 tillfällen och bland annat beslutat om:

- Drift- och investeringsbudget 2017 samt investeringsplan 2018-2021.
- Beslut om tillsynsplan
- Fortsatt arbete i syfte att samverka med gemensam ledningscentral inom Göteborgsregionens Räddningstjänster.

MILJÖARBETE

Miljöarbetet finns med som en naturlig del i den dagliga verksamheten. Ett ”miljötänk” finns med som en given del i verksamheten både på brandstationerna och ute på räddningsinsatser.

Avtal finns skrivna, av respektive medlemskommun, med privata saneringsfirmor. Dessa avtal står förbundet fritt att använda i händelse av räddningsinsatser där miljön blir utsatt.

Projekt med mål att identifiera och genomföra ytterligare miljöförbättringar vid förbundets övningsfält pågår.

ARBETSMILJÖ

Dialog om arbetsmiljöfrågor pågår kontinuerligt i förbundet. Succesivt har det arbetats fram system med tillbudsrapportering och skyddsronder. Arbetet med att skapa en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö har fortsatt under 2016 och är ett kontinuerligt arbete. Den lokala skyddskommittén sammanträder enligt mötesordning och är representerad av skyddsombud från varje fackförening samt arbetsgivarrepresentanter från varje avdelning.

Den enskilt viktigaste förbättringen av den fysiska arbetsmiljön i förbundet är den påbörjade ombyggnationen av Kungälv's brandstation för att ge våra kvinnliga medarbetare ett nytt omklädningsrum med tillhörande bastu. Därtill pågår ombyggnation enligt projektet RAP – ”Renare arbetsplats” vilket beräknas att stå klart under tertial 1, 2017.

Förbundets företagshälsovård har under året genomfört samtliga lagstadgade undersökningar. Därtill har företagshälsovården använts till andra uppdrag såsom utbildning av medarbetare i ”systematiskt arbetsmiljöarbete”, vaccinationer samt speciella utredningar. Möjligheten till att få extern hjälp avseende akuta frågor rörande personalvård och krisstöd kvarstår genom avtal med SOS International Health Sweden.

SAMVERKAN

Förbundet deltar i nätverk för operativa samverkansfrågor vilka omfattar hela västra Götalands län, Räddningssamverkan VG. Länsstyrelsen medverkar i dessa samverkansmöten vilka genomförs några gånger om året. Räddningschefen i förbundet, tillsammans med direktionens ordförande och vice ordförande, representerar vid dessa möten.

Räddningssamverkan VG består av länets samtliga kommuner med tillhörande räddningstjänster oavsett organisationsform. Målet med Räddningssamverkan VG är att föra fram länets räddningstjänsters åsikter nationellt för att kvalitetssäkra framtidens räddningstjänst och dess uppdrag. Räddningssamverkan VG tittar även på andra områden vilka kan ge ökad effektivitet vid samverkan.

GR-regionens kommuner och förbund samverkar vidare inom områdena utbildning och erfarenhetsåterföring efter olyckor.

Förbundet har deltagit i olika grupper där syftet är att mildra konsekvenserna vid översvämningar och skred invid Göta- och Nordre älv. Förbundet deltar även i arbetet med att analysera samt förebygga ras och skred inom förbundets geografiska område.

Samverkan mellan polis, ambulans och räddningstjänst.

Förbundet deltar aktivt i flertalet regionala arbetsgrupper vilka har till uppgift att samordna samhällets totala resurser för att vid en större samhällsstörning skapa en bättre och tydligare grund för resurssamverkan.

En fortsatt samverkan sker även med medlemskommunerna samt dess förvaltningar och bolag. Den är en grundförutsättning för att det olycksförebyggande arbetet skall vara framgångsrikt.

Stort arbete läggs ner på att integrera samarbetet mellan kommunerna, polisen och räddningstjänsten för att motverka oro och anlagda bränder. Förbundet arbetar mycket aktivt med att träffa de grupper som behöver extra stöd för att integreras i ett samhälle där trygghet och säkerhet är ledord och en självklarhet. Förbundet har deltagit i kommunernas trygghetsvandringar. *Förbundet ser att detta arbete blir allt viktigare och ytterligare resurssättning till detta arbete är önskvärt.*

Samverkan sker även inom GR avseende förebyggande frågor såsom tolkning av lagtext samt utövande av tillsyn och givande av tillstånd.

Lokalt i Kungälv och Ale arbetar förbundet i grupper avseende "Äldresäkerhet". Grupperna träffas kontinuerligt och effekten av dessa möten är att mycket information om säkerhet når ut till våra äldre medborgare samt att man fysiskt träffar denna målgrupp vid seminarier och andra tillfällen. Uppskattningsvis har totalt ca 300 äldre i Ale och Kungälv mött förbundets personal vid olika tillfällen. Några tillfällen där förbundet representerat och deltagit är:

- Information till PRO i Alafors
- Studiebesök i Kungsbacka kommuns hemfixarverksamhet
- Senioregymnastik i Älvparken
- Utflykt med våra frivilliga till Trankärrgården på lunch
- Information till Brf Ripan
- Seniordag i Kungälv
- Seniordag i Ale
- Information till PRO i Bohus

STYRDOKUMENT OCH RUTINER

De viktigaste politiska dokument som styr förbundets verksamhet är, förutom gällande lagstiftning, Förbundsordningen, reglementen för direktionen och revisorerna samt handlingsprogram till skydd mot olyckor.

Den av direktionen årligt antagna tillsynsplanen samt verksamhetsplanen är de dokument som styr aktiviteterna i förbundet under året.

En ny förbundsordning med tillhörande reglemente beslutades av bägge medlemskommunernas kommunfullmäktige i oktober 2016 att gälla fr.o.m. 2017-01-01.

OLYCKSUTREDNING

Lagen om skydd mot olyckor säger att kommunerna ska utreda brand- och olycksorsak efter räddningsinsats. Denna uppgift genomförs av förbundets olycksutredare. Det arbete som utförs med utvärdering av räddningsinsatsens genomförande och övriga omständigheter kring olyckan är viktig för samverkande parter och den egna organisationen.

Under året har två olycksutredningar genomförts. Resultaten av utredningarna har delgivits berörda organisationer för att med denna kunskap förbättra hanteringen av liknande framtida olyckor. Resultatet ligger även till grund för intern metod- och teknikutveckling samt sätter sin prägel på kommande utbildningsområden. Nätverket för utredare i Västra Götaland, RCO, samlar information från utredningarna för att vi i regionen ska kunna se trender och få stöd för strategiska beslut gällande förebyggande åtgärder.

Under 2016 har även revisionsfirman PWC, på uppdrag av förbundets förvaltningsrevisorer, utfört en revision över förbundets myndighetsuppdrag "Olycksutredning". Revisionsrapporten påpekar endast smärre förbättringsåtgärder till förbundet.

INSATSPLANERING

Under året har arbete med förberedelse för räddningsinsatser fortsatt med insatsplanering i hela förbunds område. Insatsplanerna växer i antal och utgör nu en god grund för förbundets hantering av räddningsinsatser vid dessa objekt.

TEKNIK

Arbete med att använda och utveckla teknik fortgår kontinuerligt. Målet med utökning av tekniska hjälpmedel och system fokuseras hela tiden mot att det skall ge medborgarna en effektivare service oavsett uppdrag.

Förbundet använder idag det nationella radiokommunikationssystemet RAKEL vid alla räddningsinsatser. RAKEL kräver dock kontinuerlig omprogrammering och skötsel för att fungera tillfredsställande.

Förbundet har även utvecklat sin teknikplattform vad det gäller larmmottagning och utalarmering av automatiska brandlarm. Stor kraft läggs på att säkerställa drift utan avbrott då strömbortfall eller liknande inträffar.

INFORMATION, RÅD OCH STÖD

Förbundets egen hemsida www.borf.se används i första hand för att vara en informationskanal för alla frågor vilka rör räddningstjänstens uppdrag. Förbundets hemsida är välbesökt och man kan tydligt se besökstoppar i samband med bland annat eldningsförbud och större räddningsinsatser. På hemsidan står även att läsa om förbundets verksamhet samt övriga aktuella händelser och information.

Förbundet har under året följt MSB:s informationskampanj "Aktiv mot brand", där bland annat informationsaktiviteter i samhället genomförts under året. I samband med julen har aktiviteter genomförts med budskap om vikten av en fungerande brandvarnare.

Öppet hus på samtliga brandstationer med ca 800 besökare har genomförts enligt tradition första advent. Därutöver har en rad informationsaktiviteter genomförts bland annat deltagande på julmarknader i Ale, Skeplandadagen, Komarkens dag tillsammans med Kungälvsbostäder, aktiviteter tillsammans med hyresgästföreningen samt många fler tillfällen där naturliga möten med medborgare har skapats. Under julen har även BORF i samverkan med systembolagen i de bägge kommunerna haft information till kunder med syfte att påminna om behovet av en fungerande brandvarnare.

Förbundet har under året varit en aktiv aktör i kommunernas arbete gällande äldresäkerhet, genom arbetsgrupper, föreläsningar etc. Förbundet har även varit aktiva i samband med det ökande antal flyktingar som fått tillfälliga bostäder i kommunerna, dels besökt boenden med syfte att stärka kunskapen kring agerandet vid brand, men även bjudit in grupper med ensamkommande flyktingbarn till aktiviteter på våra brandstationer. Bland annat kan nämnas att brandstationen i Kungälv kontinuerligt har upplåtit sin gymnastiksal för inomhusfotboll, innebandy och andra aktiviteter som främjar integration och fysisk aktivitet. Även under 2016 uppskattar vi att ca 5000 personer fått ta del av information genom möten med förbundets personal.

Förbundet har även startat en Facebook-sida med mycket gott resultat och stor genomslagskraft av de inlägg som presenterats.

UTBILDNING

Förbundet fortsatte under 2016 att utveckla arbetet med att erbjuda utbildning för medborgarna. Kurser i bland annat Heta Arbeten (HA) och Systematiskt Brandskydds Arbete (SBA) har genomförts.

Utbildning i Brand Kunskap för Alla (BKA) samt Hjärt-/Lung-Räddning (HLR) har genomförts enligt uppdrag i förbundsordningen.

Därtill genomförs uppdraget med 36 elever från gymnasieskolan i Kungälv, vilka utbildas en dag per vecka i programmet "Omvårdnadsprogram-Räddning (OVP-R). Under hösten 2016 minskade dock elevantalet till 18 stycken då gymnasieskolan valt att avsluta denna individuella inriktning för eleverna då sista klassen tar examen i juni 2017. Även utbildning av skolelever i årskurs 2 har genomförts med gott resultat.

Nyckeltal

BKA + HLR	840
SBA	33
Heta arbeten	121
Åk 2 – 24 klasser	491
OVP-R	27

Förbundet fortsatte under 2016 att utveckla arbetet med att erbjuda utbildning för medborgarna. Kurser i bland annat Heta Arbeten (HA) och Systematiskt Brandskydds Arbete (SBA) har genomförts.

Personalredovisning

Personalsammansättning BORF

	2016		2015	
	Hel och deltid- anställda	Räddningspersonal i beredskap	Hel och deltid- anställda	Räddningspersonal i beredskap
Personal	41	94	42	92
Kvinnor	4	4	4	4
Män	37	90	38	88
Personal fördelat på ålder, antal				
29 år och yngre	3	16	2	18
30–49 år	21	58	22	53
50 år och äldre	17	20	18	21
Personalens medelålder, år	46,8	39,2	47	39,2

Ovanstående personal är fördelad på förbundets fem brandstationer. Av förbundets åtta kvinnliga medarbetare arbetar sex stycken med operativ räddningstjänst. Andelen kvinnor fortfarande låg.

Sjukfrånvaro av ordinarie tillgänglig arbetstid

%	2016	2015	2014	2013
Total sjukfrånvaro	3,1	4,5	5,9	3,3
Total sjukfrånvaro, åldersindelad				
29 år och yngre	1,0	13,7	23,1	0,6
30–49 år	3,0	2,7	4,7	2,6
50 år och äldre	3,4	5,7	6,0	4,8
Sjukfrånvaro överstigande 59 dagar i förhållande till total sjukfrånvaro	25,4	55,1	56,0	23,3

Det ser bra ut. Låg sjukfrånvaro. Låg långtidssjukfrånvaro. I övrigt inga stora förändringar.

Trygga ungdomsmiljöer

Förbundet har även 2016 varit i arbete med att nå ut till ungdomar för att skapa en god relation samt verka proaktivt i hopp om att detta skall resultera i minskade antal olyckor. En viktig samverkanspartner i detta arbete har i Kungälv varit Trygga Ungdomsmiljöer samt polismyndigheten. Detta arbete har under 2016 även burit frukt i Ale kommun genom aktiv samverkan med fritid och Ale brottsförebyggande samverkan (ABS).

Förutom ett administrativt deltagande i olika grupper så arbetar förbundet mycket med att möta ungdomarna. Förbundet är bland annat aktiva med att besöka fritidsgårdar i både Kungälv och Ale samt stödja och deltaga i idrottsevenemang. Att tillsammans med ungdomarna planera för trygga och säkra miljöer i anslutning till helgdagar/långhelger/skollov och övriga evenemang är en självklarhet i det dagliga förebyggande arbetet. Förbundet har även bjudit in ungdomar till brandstationerna för att vid dessa tillfällen informera, utbilda samt knyta goda relationer. Under året har arbetet riktat mot ensamkommande flyktingbarn fortsatt genom besök på boenden men även med aktiviteter på brandstationerna.

Under sensommaren 2016 ökade den sociala oron i bägge medlemskommunerna. I Kungälv hanterades ett antal anlagda bränder under sommaren både i fordon, övrig egendom och byggnader. Oron eskalerade och under den andra veckan i augusti kunde polismakten, med hjälp av Kungälvs kommun, avbryta detta förlopp då man beslagtogs ett stort antal brandbomber samt även till viss del kunde identifiera bakomliggande personer.

Även i Ale har de anlagda bränderna haft en tendens att öka succesivt. Vanligt förekommande är bränder i fordon samt återvinningscontainrar. Därtill har räddningstjänsten även lyckats att släcka ett flertal anlagda bränder i skolor och förskolor.

Förbundet ser mycket allvarligt på denna utveckling och avdelar resurser för att motverka den omedelbara faran samt även arbeta förebyggande. Detta kräver dock en stor samverkan med kommunernas ordinarie verksamhet, polismakten samt övriga samhällsaktörer.

Jämställdhet och mångfald

Förbundet startade 2015 sitt arbete med att på sikt öka jämställdhet och mångfald inom förbundet. Målet är att skapa en intern värdegrund där samtliga medarbetare inser att om räddningstjänsten framledes skall kunna fullgöra sitt uppdrag så är det mycket viktigt att öka antalet kvinnor och människor med annan etnisk bakgrund än svensk i operativ tjänst.

Denna värdegrund skall grundas på acceptans, legitimitet och förtroende men även genom utbildning som ger kunskap över den verksamhetsnytta som en bredare personalsammansättning för med sig.

Arbetet pågår kontinuerligt men har tappat lite tempo under 2016 då medarbetare i nyckelpositioner inte haft möjlighet att arbeta med denna uppgift i önskad omfattning.

Detta arbete kommer åter att intensifieras under 2017.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Budget 2016	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter, not 1	70 356	69 495	68 058
Personalkostnader, not 2	-43 292	-44 062	-41 889
Övriga verksamhetskostnader, not 2	-20 412	-20 033	-20 427
Verksamhetens kostnader	-63 704	-64 095	-62 316
Avskrivningar	-4 090	-4 800	-4 369
Verksamhetens nettokostnad	2 562	600	1 373
Finansiella intäkter, not 3	2	0	5
Finansiella kostnader, not 4	-392	-600	-547
ÅRETS RESULTAT	2 171	0	831

Balansräkning

Belopp i tkr	2016	2015
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar, not 5		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2 126	2 233
Maskiner och inventarier	31 961	30 199
<i>Summa materiella anläggningstillgångar</i>	<i>34 087</i>	<i>32 432</i>
Summa anläggningstillgångar	34 087	32 432
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar, not 6	2 705	5 467
Summa omsättningstillgångar	2 705	5 467
SUMMA TILLGÅNGAR	36 792	37 899
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital, not 7		
Eget Kapital	4 079	1 908
<i>Varav årets resultat</i>	<i>2 171</i>	<i>831</i>
Avsättningar		
Avsättningar för pensioner, not 8	4 235	3 317
Skulder		
Långfristiga skulder, not 9	11 116	13 623
Kortfristiga skulder, not 10	17 362	19 501
Summa skulder	28 478	32 674
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	36 792	37 889
Ansvarsförbindelser och panter	Inga	Inga

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat, not 7	2 171,4	830,9
Avskrivningar och nedskrivningar, not 5	4 090,2	4 369,1
Förändring avsättningar, not 8	918,0	1 159,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet	7 179,6	6 359,0
Förändring kortfristiga fordringar, not 6	2 762,3	-1 834,2
Förändring kortfristiga skulder, not 10	-3 132,7	2 375,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten	6 809,2	6 900,4
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investering i immateriella och materiella anläggningstillgångar, not 5	- 5 745,6	-7 828,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten	- 5 745,6	-7 828,7
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Förändring övriga långfristiga skulder, not 10	-2 506,5	-3 241,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	2 506,5	-3 241,4
Årets kassaflöde	-1 442,9	-4 169,7
Likvida medel vid årets början	-1 277,1	2 892,6
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT	-2 720,0	-1 277,1

Noter

NOT 1 – VERKSAMHETENS INTÄKTER

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Förbundsbidrag Ale kommun	26 700,0	25 800,0
Förbundsbidrag Kungälv kommun	40 000,0	38 700,0
Automatalarm	1 986,1	1 848,3
Utbildning	375,0	500,0
Avgift brandsyn	106,0	92,9
Granskningsavgifter	201,0	99,1
Övriga intäkter	987,7	1 017,4
Summa	70 355,7	68 057,7

NOT 2 – VERKSAMHETENS KOSTNADER

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Personalkostnader	43 292,0	41 889,2
Hyra	7 211,8	7 073,4
Släckvatten	1 900,0	1 900,0
Övriga kostnader	11 300,3	11 453,9
Summa	63 704,1	62 316,5

NOT 3 – FINANSIELLA INTÄKTER

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Ränteintäkter	1,9	4,9
Summa	1,9	4,9

NOT 4 – FINANSIELLA KOSTNADER

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Räntekostnader	344,9	494,2
Ränta, pensionskuld	47,0	52,0
Summa	391,9	546,2

NOT 5 – MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde övertagna anläggningar	2 550,5	2 550,5
Utgående ackumulerade anskaffningar	2 550,5	2 550,5
Ingående ackumulerade avskrivningar	-317,2	-210,3
Årets avskrivningar	-106,9	-106,9
Utgående ackumulerade avskrivningar	-424,1	-317,2
Utgående planenligt restvärde	2 126,4	2 233,3
Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde övertagna anläggningar	43 473,2	35 644,5
Årets anskaffningar/pågående nyanläggningar	5 745,6	7 828,7
Utgående ackumulerade anskaffningar	49 218,8	43 473,2
Ingående ackumulerade avskrivningar	-13 274,7	-9 012,6
Årets avskrivningar	-3 983,2	-4 262,2
Utgående ackumulerade avskrivningar	-17 257,9	-13 274,8
Utgående planenligt restvärde	31 960,9	30 198,4

NOT 6 – KORTFRISTIGA FORDRINGAR

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Kundfordringar	506,5	569,3
Fordran mervärdesskatt	709,5	3 183,5
Övriga kortfristiga fordringar	1 489,2	1 714,7
Summa	2 705,2	5 467,5

NOT 7 – EGET KAPITAL

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Ingående eget kapital	1 907,7	1 076,7
Årets resultat	2 171,4	830,9
Summa	4 079,1	1 907,7

NOT 8 – AVSÄTTNINGAR PENSIONER

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Pensionsförpliktelser		
Ingående avsättning	3 317,0	2 158,0
Nyintjänad pension	702,0	901,0
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	38,0	53,0
Förändring av löneskatt	178,0	634,0
Övrigt	0,0	-12,0
Total pensionsavsättning	4 235,0	3 734,0
Avsatt till pensioner	3 408,0	2 668,0
Löneskatt	827,0	649,0
Summa pensionsåtagande	4 235,0	3 317,0
Återlånade medel	4 235,0	3 317,0
Pensioner som avsättning	4 235,0	3 317,0
Summa pensionsåtagande	4 235,0	3 317,0
Återlånade medel	4 235,0	3 317,0

Pensioner före 2013 tryggas av Ale- respektive Kungälv kommun och redovisas därmed som pensionsåtagande i deras respektive årsredovisning.

NOT 9 – LÅNGFRISTIGA SKULDER

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Reverslån Ale kommun	4 167,0	5 087,8
Reverslån Kungälv kommun	6 949,2	8 534,9
Summa	11 116,2	13 622,7

Räntan på reverslånen uppgår till 2,4 % för Ale Kommun och 1,75 % för Kungälv Kommun.

NOT 10 – KORTFRISTIGA SKULDER

Belopp i tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Kortfristig del av reverslån Ale kommun	966,7	1 346,2
Kortfristig del av reverslån Kungälv kommun	1 711,8	1 895,2
Kortfristig skuld Kungälv Kommun*	2 720,0	1 277,0
Leverantörsskulder	5 788,3	5 788,4
Upplupna semesterlöner	1 101,0	1 168,7
Upplupen övertidsersättning	176,3	187,8
Övriga kortfristiga skulder	4 897,9	7 388,5
Summa	17 362,0	19 051,8

* Kungälv Kommun har med bank avtalat om ett så kallat koncernkontosystem.

Mellan kommunen och Bohus Räddningstjänstförbund har interna kreditvolymmer avtalats.

Skuld på koncernkontot vid årsskiftet redovisas som en kortfristig skuld till Kungälv Kommun.

Den koncerninterna kreditlimiten uppgår till 10 000 tkr.

Investeringsredovisning

Belopp i tkr	Budget 2016	Bokslut 2016	Avvikelse
Fordon	7 900,0	3 564,5	4 335,5
Räddningstjänstutrustning	1 635,0	906,4	728,6
Kommunikationsutrustning	1 525,0	156,0	1 369,0
RAP Ren arbetsplats	400,0	1 118,7	- 718,7
Summa	11 460,0	5 745,6	5 714,4

Investeringar till ett värde av 3 150 tkr har skjutits upp, dessa avser huvudsakligen mindre släck- och räddningsfordon (2 200 tkr). Orsaken till att detta skjutits upp är att man väntar på beslut avseende snabbinsatsstyrka. Utöver det så har även investeringar i stabs- och ledningsutrustning samt reinvestering i master och torn skjutits upp.

Resterande investeringsbudget kommer upparbetas då leverans sker i feb-april.

RAP, Ren arbetsplats överskrider inte beviljad budget 2015 och 2016.

Finansiell analys

REDOVISNINGSPRINCIPER

Bohus räddningstjänstförbund följer Lagen om kommunal redovisning (1997:614), övrig redovisningspraxis och de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Personalkostnader

Lönerna är bokförda enligt kontantprincipen. Förändring av semesterlön och övertidsskuld redovisas som en kostnad i verksamheten. Sociala avgifter bokförs som ett procentuellt påslag på lönekostnaden. Timlöner och ersättning för obekvämt arbetstid som är intjänade under december månad tas upp som kortfristig skuld.

Avskrivningar

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Bestämmande av den ekonomiska livslängden görs utifrån beräknad ekonomisk nyttjandeperiod, viss vägledning finns i RKR:s idéskrift om avskrivningar publicerad 2009. Aktivering av anläggningstillgångar sker normalt den månad som investeringen tas i bruk. Nominell metod används för beräkning av avskrivningar, det vill säga linjär avskrivning på ursprungligt anskaffningsvärde. På anläggningstillgångarnas kvarvarande bokförda värde beräknas även internränta. SKL:s förslag på internräntesatser används. Under år 2016 har vi inte tillämpat komponentavskrivningar.

Avskrivningstider	År
Byggnader	20-33
Fordon	4-20
Räddningstjänstutrustning	5-10
Maskiner och inventarier	5-20
Mark	Ingen avskrivning

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för planmässiga avskrivningar och nedskrivningar. Den ekonomiska livslängden ska överstiga tre år och anskaffningsvärdet ska överstiga ett värde om minst ett ½ prisbasbelopp för att en anskaffning ska redovisas som en anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar i balansräkningen som överogs från medlemskommunerna har upptagits till det bokförda värde objekten haft i respektive medlemskommuns balansräkning i samband med förbundets bildande.

Pensionsskuld

Pensioner från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen inklusive löneskatt. Beräkning har skett enligt RIPS07. Pensionsåtagande avseende anställda före år 2013 redovisas som åtagande i Ale- respektive Kungälv's kommuns årsredovisning.

Från och med 2000 har arbetstagaren själv fått möjlighet att placera en del av sin tjänstepension. Det innebär att Bohus räddningstjänstförbund årligen betalar ut den intjänade individuella delen till KPA som administrerar fördelningen av pensionspengarna till respektive individs valda förvaltare. Den del av pensionsskulden med tillhörande löneskatt, som betalas ut under 2017, bokats upp som kortfristig skuld i 2016 års bokslut.

Inga medel finns placerade för att möta framtida pensionsutbetalningar. Inga pensionsåtaganden finns för personer i ledande ställning eller direktionen. Under 2016 har 371 tkr av pensionsförpliktelsen tryggats genom utbetalning till försäkringsbolag varvid Bohus räddningstjänstförbunds pensionsåtagande har minskat med motsvarande.

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat för Bohus Räddningstjänstförbund är ett positivt resultat på 2 171,4 Tkr.

Balanskravet uppfyllt – God ekonomisk hushållning

Kommunallagen innehåller krav på att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras och återställas under de närmaste tre åren. Vid avstämning mot kommunallagens balanskrav är resultatet positivt. Bohus räddningstjänstförbund kan därför anses uppfylla de krav som ställs för god ekonomisk hushållning.

Investeringar

Den beslutade investeringsbudgeten 2016 har uppgått till 11 460,0 Tkr. Investeringsutfallet blev 5 745,6 Tkr, vilket innebär att 50 procent av de totala investeringsmedlen har upparbetats. Investeringar till ett värde av 3 150 tkr har skjutits upp, dessa avser huvudsakligen mindre släck- och räddningsfordon (2 200 tkr), orsaken till att detta skjutits upp är att man väntar på beslut avseende snabbinsatsstyrka. Utöver det så har även investeringar i stabs- och ledningsutrustning samt reinvestering i master och torn skjutits upp. Resterande investeringsbudget kommer upparbetas då leverans sker i feb-april.

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter uppgår till 70 355,7 Tkr och består huvudsakligen av förbundsbidrag från Ale och Kungälv kommun, totalt 66 700,0 Tkr. Verksamhetens kostnader uppgår totalt till 68 184,3 Tkr, varav avskrivningar om 4 090,2 Tkr. Den största kostnaden är personalkostnaderna som inklusive pensionerna uppgår till 43 292,0 Tkr eller 63,5 procent av de totala kostnaderna om man inkluderar kostnaderna för av- och nedskrivningar.

Finansnettot

Finansnettot är summan av finansiella intäkter och kostnader. Finansnettot uppgår till 392 Tkr. De finansiella intäkterna består utav ränteintäkter som utgörs av bankräntor. De finansiella kostnaderna består till störst del utav räntor på de reverslån Bohus räddningstjänstförbund har mot Ale och Kungälv kommun.

Förbundet har också finansiella kostnader i form av räntor på pensionsskulden.

Tillgångar

Totalt har Bohus räddningstjänstförbund materiella anläggningstillgångar till ett bokfört värde på 34 087,3 Tkr. Under året har investeringar skett med 5 745,6 Tkr.

Eget kapital

Det ingående värdet för det egna kapitalet är 1 907,7 Tkr. Årets resultat på 2 171,4 Tkr ger ett utgående saldo på 4 079,1 Tkr.

Avsättningar för pensioner

Bohus räddningstjänstförbund redovisar en avsättning för pensioner inklusive löneskatt på 4 235 Tkr. Varje år bokförs förändringen (ökningen/minskningen) av skulden mot årets resultat.

Skulder

Förbundets långfristiga skulder uppgår till 11 116,2 Tkr. Skulden avser två reverslån till Ale respektive Kungälv kommun. Vid förbundets bildande skedde ett övertagande av anläggningstillgångar från medlemskommunerna. Detta övertagande finansierades genom ett reverslån mot respektive kommun. Reverslånen amorteras i takt med avskrivningarna av tillgångarna. Tillämplad ränta är den rekommenderande internräntan som Sveriges kommuner och landsting (SKL) fastställer. Räntan för 2016 är 2,4 procent.

Den del av reverslånen som förfaller inom ett år redovisas som en kortfristig skuld. Denna del uppgår totalt till 2 678,5 Tkr

Förbundets likviditet hanteras i ett gemensamt koncernkontosystem där Kungälv kommun och övriga kommunala bolag ingår. Förbundet har ett underskott på totalt -2 720,0 Tkr på koncernkontot per balansdagen.

Soliditet och förpliktelser

Soliditet är ett mått på hur stor andel av förbundet totala resurser som finansieras med eget kapital. År 2016 uppgår soliditeten till 11 procent.

Förbundet har inga övriga förpliktelser i form av pantor eller ansvarsförbindelser.

Revisionsberättelse för 2016

Vi, utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Bohus Räddningstjänstförbund, nedan kallat Borf, (organisationsnummer 222000-3004) och dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och förbundsordningen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi har förutom intervjuer ute i verksamheten och egna granskningar biträttats av PwC, som avgivit följande rapporter/ utlåtanden. Dessa är

- Granskning av olycksundersökningar, där några förbättringsmöjligheter rekommenderas genom att rutinen för olycksundersökningar ses över för att säkerställa dess aktualitet och att direktionen säkerställer att kommande handlingsprogram fastställer nivån på kompetens för olycksutredarna
- Utlåtande avseende delårsrapport 2016-08-31
- Årsredovisning inkl balans- och resultaträkning för 2016
- Granskning och jämförelser mellan Borf och 10 andra räddningstjänstförbund när det gäller insatt personal vid 8 olika larmsituationer, antal larm och genomsnittligt antal timmar per larm, tillämpning av begreppet fri inryckning, fördelning av hel- och deltider och vilken förmåga respektive räddningstjänstförbund skall ha enligt respektive förbunds handlingsprogram vid lägenhets- och villbrand.

Vi kan konstatera att det föreligger skillnader mellan räddningstjänstförbunden, som ofta synes bero på kulturella och organisatoriska orsaker, som avgör hur stor insatsstyrka man skickar ut vid larm. Beroende på detta ska man inte dra alltför långtgående slutsatser om insatsstyrkornas storlekar vid olika typer av insatser.

Trots dessa förbehåll kan vi inte se att Borf sticker ut anmärkningsvärt jämfört med andra förbund när det gäller insatsstyrkornas storlek vid några olika typer av larm.

Vi vill mot bakgrund av detta särskilt understryka att det föreligger svårigheter att dra alltför långtgående slutsatser av skillnader mellan räddningstjänstförbunden, då kulturerna tillsammans med individuella organisationslösningar skiljer sig åt.

BEDÖMNING

- Vi bedömer sammantaget att direktionen i Bohus Räddningstjänstförbund i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
- Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.
- Finansiella mål har inte fastställts för år 2016 varför dessa inte kan bedömas.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Kungälv den 13 mars 2017

Gert Karlsson

Christer Mörlin

På god väg att bli brandman?

BOHUS
RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Enbärsvägen 2, 442 42 Kungälv. Tel 0303-33 47 00
www.bohusraddningstjanstforbund.se